

Шишкіна О.В. Вплив організаційно-економічних факторів залізничного транспорту на розвиток містоутворюючих підприємств / Шишкіна О.В. // Матеріали Третьей Международной научно-практической конференции «Проблемы экономики у правления на железнодорожном транспорте (г. Судак, 23 – 27 июня 2008г.)» – Судак, ЭКУЖТ, 2008 – С.180– 181.

УДК 658.286

Олена Шишкіна

ВПЛИВ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИХ ФАКТОРІВ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ НА РОЗВИТОК МІСТОУТВОРЮЮЧИХ ПІДПРИЄМСТВ

Исследованы организационно-экономические факторы железнодорожного транспорта, определено их влияние на развитие градообразующих предприятий, выделены положительные и отрицательные аспекты данного влияния.

Розвиток товарного виробництва, розширення внутрішньої і зовнішньої торгівлі висувають потребу в розв'язанні проблеми транспортування масових вантажів, що обумовлює необхідність розгляду транспорту в цілому і залізничного транспорту, зокрема.

Проведені дослідження доводять, що в структурі транспортних перевезень вантажів безумовними лідерами є залізничний та автомобільний транспорт. Що стосується ролі транспорту в забезпеченні функціонування розвитку підприємств, то в цьому процесі особливе місце займає саме залізничний транспорт. Цей вид транспорту має певні властивості, що відрізняють його серед інших і обумовлюють широке використання містоутворюючими підприємствами господарського комплексу країни і які можна згрупувати таким чином:

1. Властивості, що характеризують вибір містоутворюючими підприємствами залізничного транспорту не тільки в якості транспортних підрозділів, а й в якості структури, що забезпечує зв'язок товаровиробника з територіальними соціально-економічними системами:

- доступність транспортної системи;
- висока пропускна і провізна спроможність;
- технічне забезпечення транспортних об'єктів;
- можливість цілодобової роботи, незалежної від природно-кліматичних умов;
- можливість вибору оптимальних шляхів перевезень (яка підтверджується й тим, що щільність залізничної мережі України складає 2,76 км на 100 км², що значно перевищує щільність залізниць не тільки окремих розвинених країн, але і більшості

колишніх союзних республік СРСР (в Росії – 0,51 км в Білорусі – 2,77 км, Грузії – 2,2 км, Узбекистані – 0,79 км));

- висока швидкість перевезень;
- надійність тощо.

2. Властивості, що характеризують функціонування і розвиток транспорту:

- організаційно-технологічний рівень перевізного процесу;
- ефективність роботи транспортних підрозділів підприємств і транспортної системи країни в цілому;
- рівень науково-технічного прогресу тощо.

Досліджуючи зв'язки містоутворюючого підприємства з територіальними соціально-економічними системами необхідно враховувати: територіально-економічні зв'язки; розселення населення і пасажиропотоки; взаємозв'язок транспорту з соціально-економічними системами стосовно матеріальних, трудових і фінансових ресурсів; взаємовплив транспорту і природного середовища.

Вплив організаційно-економічних факторів залізничного транспорту на розвиток містоутворюючих підприємств може бути як позитивним, так і негативним. Зокрема, розвиток транспорту дозволив оптимізувати систему розміщення продуктивних сил, сприяючи створенню підприємств на певній відстані від традиційних історичних транспортних шляхів, в безпосередній близькості від природних ресурсів.

Саме транспорт забезпечує безперервний рух матеріалів і готової продукції до / від товаровиробників, виступаючи з одного боку визначаючим фактором розміщення підприємства, а з іншого – супроводжуючим його розвиток. В системі «залізничний транспорт – містоутворююче підприємство» утворились не тільки щільні, нерозривні зв'язки, які дозволили ефективно співпрацювати цим суб'єктам економіки, що можна вважати позитивним моментом, а й кожен з них «увібрав» в себе проблеми розвитку іншого, що стало негативним явищем. Так, економічна криза підприємств, зниження обсягів виробництва і т.ін. негативно позначились на розвитку транспортного комплексу в цілому і залізничного транспорту, зокрема. Низькі обсяги виробництва та необхідність утримувати власну матеріально-технічну базу, в тому числі - транспортні підрозділи, соціальну інфраструктуру і тощо призвели до суттєвого зростання накладних витрат, що негативно позначилось на ціні виготовляємої продукції, її конкурентоспроможності, а, отже й на фінансових можливостях суб'єктів господарювання, в тому числі на здатності оновлювати фонди і т.ін.

А в деяких сферах транспорт став стримуючим фактором розвитку з іншої причини: пропускні спроможності транспортних підрозділів виявились своєрідними вузькими місцями нездатними забезпечити своєчасне відвантаження готової продукції, обсяги якої за сучасного розвитку техніки і технології суттєво зросли, що теж негативно позначилось на результатах діяльності таких підприємств.

Означене потребує удосконалення існуючого механізму взаємодії залізничного транспорту з містоутворюючим підприємством, як специфічним структурним утворенням національної економіки, першим етапом якого і є визначення системи факторів впливу транспортного комплексу на розвиток означених суб'єктів господарювання.